

induna li ma kellux għażla oħra. Qam minn fuq is-sigġu u ħareġ.

“Ma għibt x ikel illum?” staqsiet Miss Fenech, meta ratu ħiereġ b’idu f’idu.

“Għandi, imma m’għandix ġuħ. L-istonku mqalleb.”

“Issa jgħaddilek. Naqra arja ta’ barra tagħmel mirakli,” qalet Miss Fenech.

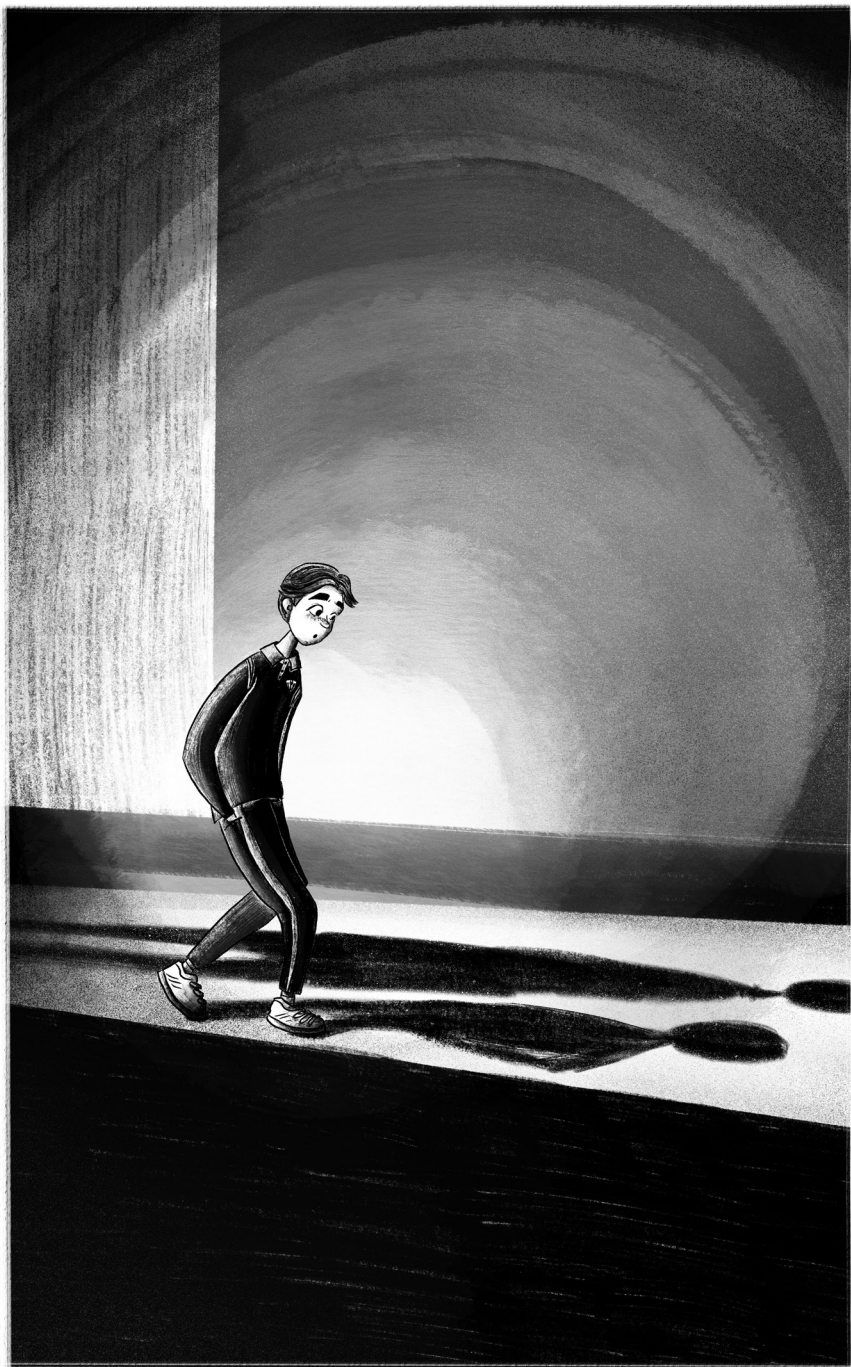
Jacob karkar saqajh sal-bitha l-kbira fejn kien hemm ġenn shiħ. Għajjat, twerziq, tfal jiġru, tfal jidhqu. Gegwigija kbira. Immarka post fejn ma kienx hemm wisq folol u beda miexi ’l hemm, id-dell tiegħu qablu.

Wara ħames passi, dell itwal waqa’ mal-art maġenb tiegħu.

“Ejja mela, Ġakobb. Kemm teħodha bil-lajma,” qallu lehen sid dak id-dell ġdid. “Aqlagħli dak l-ewro tal-lum, xbin.”

Mingħajr ma għolla rasu, Jacob baqa’ jkarkar saqajh ’il quddiem. Kull pass beda jhossu tqil qisu kien qed jiġbed kantun.

“Ma ... ma ... ma nistax,” laqlaq, “ghax ... ghax ma sibtx illum.”

“Tiginix bi skuži ta. Ejja, għax irrid immur nilgħab.”

“Vera, nahlef. Ma sibtx. M’għandix—”

Kliemu qatgħu hesrem hekk kif id hatfitu bilgoff minn għonqu.

“Qed tweggagħni,” werzaq Jacob, kwazi se jinfaqa’ jibki, “ha... hallini. Ghada ngiblek żewġ ewro, ta... tajjeb?”

L-id baqgħet tagħfas fuq għonqu, anzi issa aktar bis-saħħa. Issa kienu waslu fit-tarf tal-bitha, u hemmhekk ebda għalliem ma seta’ jismagħhom. Hadd ma kien jieħu gost joqgħod jibla’ x-xemx.

“Qed tigdibli, Jacob,” qallu l-lehen, issa ma’ widintu ezatt, tant li hass in-nifs tal-aggressur. “Ninduna meta tigdibli.” Ghalkemm kien daqsu miz-żmien, kien hafna itwal minn Jacob u aktar b’saħħtu.

“Le, vera mhux nigdeb. Hallini. Ghada ngib-homlok.”

“Għada rrid erba’ ewro. Ha titgħallem.”

“Er... erbgħa?! Ma nistax, erbgħa hafna—”

Għafsa aktar qawwija fuq għonqu qatgħetlu kliemu u Jacob qabizlu d-dmugh. Tgħid jaqbad

jghajjat? Isejjah għall-għajnuna? Imma min kien se jiġi? U kien diġà avzah, jekk jiftah ħalqu jipattihielu bil-kbir.

“Jekk terġa’ tghid li ma tistax, taf kemm intik—”

“Itilqu issa lil Jacob.”

Lehen ġdid hasadhom lit-tnejn li huma. Mad-dellijiet tagħhom, żdied wiehed akbar, itqal. L-id fuq għonq Jacob irhiet, iżda l-bully ma telqux għalkollox. Sid dik l-id beda jidhaq.

“Itlaq ’l hemm int. Jaqaw spiccalek l-ikel? Mur kompli ilgħab ma’ tal-klassi tiegħek. E bilhaqq, hadd ma jkun irid jilgħab miegħek għax int stramb wisq.”

“Itilqu issa għax sejjer ngħid lis-Surmast,” kompli t-tifel il-ġdid, leħnu kalm, theddida li veru kien se jagħmilha. “Smajtek titolbu l-flus.”

Jacob sab ruħu mehlu hekk kif it-tifel it-twil dar għal fuq it-tifel l-oħxon tal-klassi l-oħra tas-sitt sena. Għamel is-salt għalih u mbuttah. Iżda bilkemm irnexxielu jcaqalqu. Kien donnu mwahħal mal-art.

“Ara x’se ngħidlek—” beda t-twil, ixejjer

subghu taht imnieher l-ohxon. Izda kellu jaqta' kliemu hesrem.

“X’inqu jigri hawn?” Miss Galea kienet rat lit-twil jerfa’ jdejh u qasmet il-bitha biex tara xi nqala’.

“Dan it-tifel qed jitlob il-flus lil Jacob, Miss,” kien pront qal it-tifel l-ohxon, dejjem bl-istess kalma. “Qallu li jekk ma jhallsux se jaqbad itih.”

Wiċċ l-ghalliema sar qisu ta’ statwa, imnaqqax mill-gebel.

“Veru, Jacob?” staqsiet Miss Galea.

Minn xi mkien, Jacob sab il-kuragg biex jagħmel sinjal b’rasu li dak kollu kien minnu.

“Imxu t-tlieta mieghi għand is-Surmast,” qaltilhom Miss Galea u bdiet miexja qabilhom.

Malli qabdu sejr in warajha, Jacob sema’ lit-twil jgħazzeż snien u jhedded lill-ohxon minn taht l-ilsien.

“Inpattihielek din.”

L-ohxon ma wegħbux.

l.

Marthese Vella

L-arloġg tal-intrata, rigal antik li kienet qalghet fit-tieg minghand ommha u missierha, beda jdoqq. Kienu kważi d-disgħa u nofs ta' filgħodu, iżda l-arloġg kellu habta jmur naqra 'l quddiem. Id-daqq tiegħu fakkarha li kienet għadha ma hargitx tagħmel ix-xirja li suppost ghamlet aktar kmieni. Telqet minn idha u marret fil-kċina tfittex basket taċ-ċarruta u l-portmoni.

Bħal dakinhar, nhar ta' Tlieta, kienet issajjar brodu bit-tortellini. Sajf, xitwa, kesha, sħana —dejjem dak il-platt. Binha, għalkemm ma kienx

xi wiehed li jfittex wisq il-brodu, kien jiekol ikla sew bil-laħam u l-ghaġin. Hi u żewġha kienu jippreferu l-meraq.

Il-ħobż kienet tħallih f'idejn żewġha Twanny. Kien jixtrih xhin jaasal mix-xogħol minn forn fil-qrib, qabel jidhol id-dar. B'hekk kien ikun dejjem frisk.

Għal nofsinhar, biex ma jiklux laħam darbtejn, normalment kienet tagħmel xi haġa ħafifa għaliha u għal binha. Izda jekk Irvin ma jkunx hemm, ma kienet toqgħod taqla' xejn għaliha biss, u tixwi biċċa ħobż.

Qabel ħarget, fettet il-bieb li mid-dar kien jagħti għall-garaxx. Issa hemmhekk kien sar l-uffiċċju ta' binha. Sabitu jistudja, rasu mghaddsa fi ktieb. Kien halla l-post fid-dlam u kulma kellu mixgħula kienet bozza safranija ta' lampa bil-kuperċ ta' ħġieġ aħdar. Wiċċ l-iskrivanija biss kien fid-dawl. Il-bqija tal-post kien kollu mudlam.

“Se tgharraq għajnejk,” qaltlu, għall-mitt elf darba.

Irvin għolla rasu lejha.

“Se tagħmel ftit te, ma?” staqsieha.

“Le, hierġa malajr. Sejra nixtri. Int hawn se tkun f’nofsinhar?”

“Iwa mela. X’se nieklu?”

“Nagħmillek froġa? Jew tarja moqlija?”

Wiċċ binha xeghel.

“Tarja,” qalilha.

“Tlaqt. Mhux se ndum. Malli niġi nagħmel itte.”

Marthese haġġet u ġibdet il-bieb warajha. Malli daret, sabet ma’ wiċċha mara donnha mitlufa. Kienet liebsa eleganti u xagħarha magħmul perfett. Sthajlitha xi avukat sejra l-Qorti. Fil-ftit sekondi li flietha, Marthese ammirat l-imsielet twal, il-libsa bajda biċ-ċintorin iswed, iż-żarbun abjad u iswed ukoll, il-kappell żgħir u l-handbag, kollox jaqbel. Saħansitra d-dwiefer kellha miżbugħin bojod bi strixxi suwed.

Meta għolliet haṣsitha lejn wiċċha, għajnejhom iltaqgħu. Għajnejn il-mara kienu hodor u tassew sbieħ. Qatgħetha għandha qrib l-erbghin.

“Għandek bżonn xi haġa?” staqsietha Marthese.

Il-mara qisha haṣbitha, fetthet haġqha u ma wegħbitx mill-ewwel. Marthese haṣbet li kienet

barranija u kienet se terġa' tistaqsiha bl-Ingliż, iżda l-mara antiċipatha.

“Iva. Ġejt infittex l-uffiċċju tas-Sur Irvin Vella, Investigatur,” qaltilha b’lehen irqajjaq, “l-indirizz li għandi—”

Marthese ma hallithiex tkompli. Fehmet għaliex il-mara kienet qisha mitlufa—kienet ilha tghidlu lil Irvin li missu jagħmel tabella kbira jew saħansitra jibdel il-bieb tal-garaxx. Kulma kellu kienet tabella tassew ċkejna tal-bronż imwahnla mal-koxxa tal-bieb, taht qanpiena. Mit-triq, hadd ma seta’ jaraha.

“Sewwa ġejt. Irvin it-tifel tiegħi. Halli ngħajjatlu.”

Fethet mill-ġdid u dahlet tghid lil binha li kellu n-nies. Talbet lis-Sinjura tidhol warajha u dahhlitha fl-uffiċċju t’Irvin.

“Se nhallikom, għax għandi qadja,” qaltilhom, u regghet harġet.

Hi u miexja lejn il-ħanut minn fejn kienet sejra tixtri, Marthese bdiet taħseb f’binha. Kienet kburija bih, b’dak li kien irnexxielu jibni mixxejn. F’qasir żmien minn meta qabad dik il-linja